

Fordeler og ulemper ved plassering av barn i beredskapshjem

Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for samfunnsvitenskap

Bachelor i barnevern, våren 2017

Kandidatnummer: 208

Eksamenskode: BVUD3900

Antall ord: 9383

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	4
2. Beredskapshjem	5
2.1. Hva er et beredskapshjem?.....	5
2.2. Lovgrunnlaget	6
2.3 Beredskapshjemets oppgaver	7
2.4 Beredskapshjemets kompetanse.....	7
2.5 Kort om forskning på beredskapshjem.....	8
3. Barnets beste	10
3.1 Hva sier lovverket?.....	10
3.2. Hva innebærer prinsippet om barnets beste?.....	10
3.3 Barns deltagelse og medvirkning	11
4. Tilknytningsteorien	13
4.1 Hva er tilknytning?	13
4.2 Trygg base og indre arbeidsmodeller	15
4.3 Fire ulike tilknytningskvaliteter	16
4.4 Relasjoner.....	18
5. Stabilitet og kontinuitet	18
5.1 Stabilitet	18
5.2 Kontinuitet.....	18
6. Fordeler og ulemper ved bruk av beredskapshjem	19
6.1 Lojalitetskonflikt	19
6.2 Barnets situasjon er uavklart	20
6.3 Forhindre at en fosterhjems plassering bryter sammen.....	21
6.4 Barnets selvbylde	22
6.5 Stabilitet eller kontinuitet	23
6.6 Samvær.....	24

6.7 Direkte plassering i fosterhjem eller mellomplassering i beredskapshjem	24
7. Avslutning	25
8. Litteraturliste	27
Vedlegg 1	30
Selvvalgt pensum: Emne 3.4 Verksted for fordypning	30
<i>Fylkesnemndsarbeidet – forberedelser, gjennomføring og etterarbeid</i>	30
<i>Samtaler med barn i en vanskelig livssituasjon – holdninger og verktøy</i>	30
Vedlegg 2	31
Selvvalgt pensum: Emne 3.5 Bacheloroppgave	31

1. Innledning

Det har opp igjennom årene vært en debatt om bruken av beredskapshjem som tiltak, hvor det spesielt har blitt pekt på hensynet til barnet og de konsekvensene det har for barnet å bli plassert i en midlertidig omsorgsbasis (Johansson 2016, 81). I barneverntjenesten brukes beredskapshjem oftest som et akutt plasseringstiltak når barn står uten omsorg, eller dersom barnet er i fare ved å bli værende i hjemmet. Dette er både et nødvendig og viktig tiltak for å beskytte barn. En plassering i beredskapshjem er en midlertidig plassering og skal vare relativt kort, før det videre skal tas en avgjørelse på om barnet skal hjem igjen eller om barnet, for eksempel skal flytte i fosterhjem.

Det viktigste prinsippet i barnevernets arbeid er barnets beste og dette prinsippet skal legges til grunn for de avgjørelsene som blir tatt. En plassering av barn i beredskapshjem er høyst nødvendig dersom barn trenger akutt hjelp. En statistikk fra Statistisk sentralbyrå (2016) viser at tallet på antall barn som ble plassert i beredskapshjem hadde en økning på 100 fra 2014 til 2015, og at ved utgangen av 2015 var det nesten 800 barn og unge som bodde i beredskapshjem.

Tema for denne bacheloroppgaven er beredskapshjem. Grunnen til at jeg valgt nettopp dette som tema for min bacheloroppgave er at jeg i min praksisperiode, som var ved en barneverntjeneste, fikk mulighet til å være med på en akutt plassering. Jeg var sammen med barna mesteparten av dagen, samt at jeg var med på selve flyttingen til beredskapshjemmet. I løpet av dagen da plasseringen foregikk gjorde jeg meg noen tanker om bruken av beredskapshjem og det har også i ettertid dukket opp flere tanker rundt dette temaet.

Det er mange spennende og interessante spørsmål knyttet til en beredskapshjemsplassering. Jeg undrer meg blant annet over om det har noen konsekvenser for barn å bli midlertidig plassert i beredskapshjem? Hvilke fordeler er det ved en slik mellomplassering? Er en plassering i beredskapshjem i tråd med prinsippet om barnets beste? Dette er også spørsmål som er viktige for barnevernarbeideren å være bevisst på når det skal avgjøres om et barn skal mellomplasseres. Med utgangspunkt i disse spørsmålene er min problemstilling for denne oppgaven:

På hvilken måte kan en mellomplassering i beredskapshjem være til barnets beste?

I følge Lov av 17. juli 1992 nr. 100 lov om barneverntjenester (barnevernloven) § 1-3 første ledd kan tiltak etter barnevernloven treffes overfor barn under 18 år. I følge Barne-, ungdoms-

og familiedirektoratet (Bufdir) (2015, 8) er det derimot barn under 13 år som i hovedsak blir plassert i beredskapshjem. Dette kommer også frem i en statistikk fra Bufdir (2016) der overvekten av barn, hele 82 prosent, som bodde i beredskapshjem ved utgangen av 2015 var barn i alderen 0-12 år og 31 prosent av disse barna var under 6 år.

I denne oppgavens kapittel to beskriver jeg hva et beredskapshjem er og hvilke oppgaver og kompetanse disse hjemmene har. Jeg presenterer i tillegg lovgrunnlaget som er mest anvendt ved plassering av barn i beredskapshjem, samt kort om forskning. Kapittel tre handler om barnets beste og hva dette prinsippet innebærer. I kapittel fire beskriver jeg tilknytningsteorien og i kapittel fem skriver jeg om stabilitet og kontinuitet. Kapittel seks er et diskusjonskapittel, der jeg peker på ulike fordeler og ulemper det har for barnet å bli mellomplassert i et beredskapshjem. I tillegg belyser jeg også i kapittel seks plasseringer av barn direkte i fosterhjem uten en mellomplassering i beredskapshjem.

Jeg har valgt å beskrive tilknytningsteorien grundig, da dette er en meget relevant teori når barn plasseres, enten det er i fosterhjem eller i beredskapshjem. Smeplass (2006, 79) viser til at det er viktig å ha kunnskap om tilknytningsteorien for å kunne forstå hvilken omsorg barn som plasseres i beredskapshjem trenger, og at denne teorien gir en nyttig forståelsesramme også i akutt plasseringer og midlertidige plasseringer. «Tilknytningsteori gir oss et godt grunnlag for nettopp å forstå barnets og ungdommens behov for omsorg og ivaretagelse.» (Jacobsen 2009, 41).

Denne oppgaven er en litteraturstudie og jeg har derfor brukt både pensumbøker og annen litteratur for å besvare denne oppgaven ut i fra min valgte problemstilling. Jeg har blant annet søkt i Oria, der jeg brukte *beredskapshjem*, *barnets beste*, *tilknytning* og *konsekvenser* som de mest relevante søkeordene for å finne bøker og artikler. Jeg har i tillegg vært kritisk til den litteraturen jeg har lest og brukt, ved å sikre at det er relevante kilder innenfor fagfeltet.

2. Beredskapshjem

2.1. Hva er et beredskapshjem?

Når barn og ungdom er i en situasjon som er akutt og barneverntjenesten finner det nødvendig at de raskt må bli flyttet ut av hjemmet, enten det er på grunn av at de ikke kan bo hjemme mens barneverntjenesten vurderer hvilke tiltak som skal settes inn, eller om det er oppstått en akutt krise, er beredskapshjem fosterhjem som kan ta imot disse barna og ungdommene (Johansson 2016, 79).

En plassering i beredskapshjem skal i hovedsak være relativt kort og i akutte saker er plassering i beredskapshjem et alternativ til institusjonsplasseringer. I løpet av et kalenderår kan et beredskapshjem ha flere plasseringer (Johansson 2016, 79). Det står i retningslinjer for statlige familiehjem og beredskapshjem – om ansvarsfordeling og krav til kompetanse utgitt av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2010, 3) at formålet med en korttidsplassering, frem til det er funnet en mer varig løsning, er at den skal dekke behovet for en kortere plassering. En slik korttidsplassering kan ha en varighet på inntil fire måneder fra tidspunktet da plasseringen skjer.

Beredskapshjemmene må kunne ta imot barn på veldig kort varsel (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 2010, 3). Hensikten med en plassering i beredskapshjem er at barnets midlertidig omsorgssituasjon blir trygg, i tillegg til at det er en måte å bli kjent med barnet på før et mer langvarig tiltak settes inn (Bunkholdt 2010, 32).

I Norge er de fleste beredskapshjemmene statlige og driftes av Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat). Det er Bufetat som har ansvaret for å etablere og rekruttere beredskapshjemmene, samt oppfølging og inngåelse av kontrakt og avtaler (Johansson 2016, 79). Beredskapshjem kan også etableres gjennom de kommunale barneverntjenestene. Verken i barnevernloven eller i øvrig regelverk har beredskapshjemmene noen egen definisjon. Beredskapshjemmene følger derfor de samme reglene som gjelder for fosterhjem, selv om det er noen forskjeller mellom disse (Johansson 2016, 80).

2.2. Lovgrunnlaget

Barnevernloven § 4-6 om midlertidig vedtak i akutsituasjoner er i de fleste tilfeller lovgrunnlaget for plassering i beredskapshjem (Johansson 2016, 79). Etter barnevernloven § 4-6 første ledd skal barneverntjenesten sette inn nødvendige hjelpetiltak umiddelbart dersom et barn er uten omsorg, enten ved at foreldrene er syke eller av andre grunner. Dette er en frivillig plassering og krever at foreldrene samtykker i plasseringen. Ved en plassering etter barnevernloven § 4-6 annet ledd kan påtalemyndigheten eller barnevernadministrasjonens leder treffe et midlertidig vedtak uten samtykke fra foreldrene, dersom det er fare for at et barn ved å forbli i hjemmet blir vesentlig skadelidende. En plassering etter denne paragrafen kan gjennomføres mot foreldrenes vilje, og kan ses på som en tvangsparagraf.

Noen plasseringer i beredskapshjem kan også være plasseringer som er mer planlagte og lovhjemlene som da blir brukt er barnevernloven §§ 4-4 sjette ledd og 4-12 (Johansson 2016, 79). Etter barnevernloven § 4-4 sjette ledd kan barneverntjenesten formidle plass i for

eksempel, fosterhjem eller institusjon, dersom behovene ikke kan løses ved andre hjelpetiltak og vilkårene i barnevernloven § 4-4 annet ledd er til stede.

Barnevernloven § 4-12 omhandler vedtak om å overta omsorgen for et barn. Disse vedtakene kan treffes av fylkesnemnda dersom det ut i fra den situasjonen barnet befinner seg i er nødvendig og hjelpetiltak etter §§ 4-4, 4-10 eller 4-11 ikke kan skape tilfredsstillende behov for barnet.

2.3 Beredskapshjemmets oppgaver

«Beredskapshjemmenes primæroppgave er å tilby barnet trygghet, omsorg og følelsesmessig tilknytning.» (Johansson 2016, 82). Dette innebærer en rekke faktorer, blant annet at beredskapshjemforeldrene er sensitive overfor barnet og de signalene barnet viser, samt i forhold til egen væremåte. De skal være følelsesmessig og fysisk tilstede for barnet og barnet skal få mulighet til å føle seg som en del av familien. Beredskapshjemforeldrene skal i tillegg hjelpe barnet med å finne ulike måter å håndtere og regulere følelser og adferd på, og de skal være i en relasjon til barnet som preges av trygghet og forutsigbarhet (Johansson 2016, 82).

Beredskapshjemmene samarbeider også tett med blant annet skole og barnehage da de på vegne av foreldrene og/eller barneverntjenesten forvalter rollen som foresatt, mens barnet bor i beredskapshjemmet. Beredskapshjemmet har også en rolle i forbindelse med samvær, både ved å legge til rette for, kjøre til og fra, samt følge opp barnet før og etter i tilfelle barnet viser reaksjoner knyttet til samværet (Johansson 2016, 83).

En av de vanskeligste oppgavene beredskapshjemmene har, spesielt dersom barnet har hatt et langvarig opphold og barnet har knyttet seg til familien og omvendt, er overføring til fosterhjem. Her er det viktig med gode planer og godt samarbeid mellom beredskapshjem og fosterhjem, slik at overgangen kan bli så god som mulig (Johansson 2016, 83).

2.4 Beredskapshjemmets kompetanse

Barn som blir plassert i beredskapshjem er ofte i en situasjon som er preget av akutt krise og beredskapshjemmene må derfor ha kompetanse i å håndtere disse barna (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 2010, 3). I Bufdir (2017) sine krav til beredskapshjemmene, står det at det er et ønske om at beredskapshjemmet har utdanning og/eller kompetanse som er relevant. Dette kan blant annet være utdanning som sosionom, lærer, barnevernspedagog eller psykolog, men det er ikke nødvendig. Det vil bli gjort en individuell vurdering av beredskapshjemmene og annen relevant erfaring og utdanning kan kompensere. Videre står

det at beredskapshjemmene må gjennomføre PRIDE-opplæring og være godkjente som fosterhjem.

PRIDE (Parent – Resources for Information – Development and Education) er en rekrutterings- og opplæringsmetode som består av tre deler, et grunnopplæringsprogram, et videreopplæringsprogram og et opplæringsprogram for PRIDE-ledere. Disse tre delene retter seg henholdsvis mot de som ønsker å bli fosterhjem, videreutvikling av fosterforeldre og personer som skal ha ansvaret for, og gjennomføringen av grunnopplærings- og videreopplæringsprogrammene. Grunnopplæringen i PRIDE inneholder en innføring i hva som kreves av fosterforeldre og oppgavene de vil møte på underveis (Bunkholdt 2010, 52).

Videre må beredskapshjemmene ha evne til å motta og nyttiggjøre seg av veiledning og opplæring, gode samarbeidsevner, evne til å følge opp planer som er laget for barnet, gi barnet støtte og motivasjon, samt et ønske om å være en ressurs for andre fosterhjem. Det er i tillegg ønskelig at beredskapshjemmene har kjennskap til eller opplæring i ulike metoder, både i forhold til regulering av atferd, kommunikasjon og styrking av samspill (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 2010, 3-4).

Beredskapshjemmene bør også gjennomgå opplæring i akuttarbeidets særskilte utfordringer. Denne opplæringen bør blant annet omfatte opplæring i traumebevisst omsorg, håndtering av stress og kriser, kunnskap om utsatte sped- og småbarn, generelt og spesifikt om barns omsorgsbehov, hvordan forebygge uheldige samspillmønstre, hvordan de best mulig kan imøtekomme barnet ved voldsutøvelse og utageringer og hvordan de kan forebygge og avdekke rusproblematikk (Bufdir 2015, 7).

2.5 Kort om forskning på beredskapshjem

På området som handler om beredskapshjem finnes det lite forskning. Det finnes også lite forskning på det arbeidet beredskapshjemmene gjør og hva effekten av dette arbeidet er (Johansson 2016, 83). Havik mfl. (2012, 250) presenterer funn fra en longitudinell undersøkelse som omhandler alle nye plasseringer i beredskapshjem i løpet av en periode på syv måneder. «En longitudinell undersøkelse er en undersøkelse der data samles inn på flere enn ett tidspunkt.» (Johannessen, Tufte og Christoffersen 2010, 75).

Undersøkelsen foregikk i perioden 01.09.09 til 31.03.10 og barna som ble plassert var fra null til tolv år (Havik mfl. 2012, 252). Jeg vil ikke gå inn på metoden og selve gjennomføringen av

undersøkelsen, men jeg vil derimot presentere noen funn fra undersøkelsen som peker på årsakene til varighet og hvorfor noen barn blir værende lenge i beredskapshjemmet.

Innen det hadde gått tre måneder var litt over halvparten av plasseringene avsluttet. Noen plasseringer varte lengre enn seks måneder, nærmere bestemt hver fjerde plassering. Det var også noen plasseringer som varte i over ett og to år, henholdsvis en av ti og to plasseringer. Tilbakeføringsprosenten var på 44 prosent, mens 47 prosent endte med plassering i fosterhjem (Havik mfl. 2012, 257).

Det viser seg at plasseringens varighet og utfallet på plasseringen har en betydelig sammenheng. De plasseringene som hadde kortest varighet endte med tilbakeføring, mens de barna som ble videreplassert i fosterhjem hadde lengst opphold i beredskapshjemmet. Barn som ble fosterhjemsplassert hos slekt, hadde kortere opphold i beredskapshjemmet enn barn som ble plassert i ukjente fosterhjem (Havik mfl. 2012, 257-258).

Det var også en sammenheng mellom årsaken til plasseringen og hvor lenge plasseringen varte. Der årsaken var at barnet sto uten omsorgsperson var plasseringen kortere enn der årsaken var at barnet, ved å forbli i hjemmet, kunne bli vesentlig skadelidende. Lengre varighet var det også på de plasseringene der det skulle gjøres en kartlegging av barnet og/eller barnets omsorgssituasjon. Om plasseringen var hjemlet i en tvangsparagraf hadde også en betydelig sammenheng, da disse plasseringene hadde lengre varighet enn de frivillige plasseringene (Havik mfl. 2012, 258).

Faktorene som påvirket varigheten på plasseringen har jeg vært inne på ovenfor og de jeg har nevnt er; utfallet av plasseringen, årsak og hvilken lovhjemmel som ble brukt som plasseringsgrunnlag. Havik mfl. (2012, 261) peker på de to mest fremtredende årsakene som kom frem i undersøkelsen og som gjorde at oppholdet i beredskapshjemmet ble langvarig, disse årsakene var at ventetiden på behandling i fylkesnemnda var lang og at det var vanskelig å finne egnede fosterhjem.

Jeg tenker at en av grunnene til at barn som ble fosterhjemsplassert hos slekt hadde kortere oppholdstid i beredskapshjemmet enn de barna som ble plassert i ukjente fosterhjem, kan være at det tar kortere tid å finne slekt som kan ta seg av barnet enn å finne egnede fosterhjem.

3. Barnets beste

3.1 Hva sier lovverket?

Prinsippet om barnets beste er et overordnet prinsipp i flere lover (Sundt 2016, 49). Lov av 8. april 1981 nr. 7 lov om barn og foreldre (barnelova) (heretter kalt barneloven) § 48 omhandler barnets beste og at barnets beste skal ligge til grunn ved avgjørelser om hvem som skal ha foreldreansvar, samvær, flytting ut av landet, samt hvor barnet skal bo fast. Ved slike avgjørelser skal det tas hensyn til at barnet ikke skal bli utsatt for vold eller at barnets helse, verken psykisk eller fysisk, blir skadet eller satt i fare.

Vi finner også prinsippet om barnets beste i FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989 (Barnekonvensjonen) artikkel 3 nr.1, der det kommer frem at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, uavhengig av hvem som foretar handlingene. Barnekonvensjonen ble ratifisert av Norge i 1991 og ble i 2003 en del av norsk lovgivning (BLD 2016, Høstmølingen mfl., 2016, sitert fra Sundt 2016, 52).

Barnets beste er også nedfelt i barnevernloven § 4-1 der det står at: «Ved anvendelse av bestemmelsene i dette kapitlet skal det legges avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet. Herunder skal det legges vekt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen.» (Barnevernloven § 4-1 første ledd).

3.2. Hva innebærer prinsippet om barnets beste?

Som vi kan se ovenfor legger både barnevernloven, barneloven og Barnekonvensjonen føringer for prinsippet om barnets beste. I følge Bunkholdt (2010, 16) er barnets beste et normativt begrep, det vil si at innholdet i og tolkningen av begrepet er forskjellig, både fra person til person og fordi det forandrer seg over tid. Haugli (2012, 53) viser til at selv om barn befinner seg i samme situasjon, er det ikke dermed sagt at det som er til det beste for et barn er det samme som er til det beste for et annet.

Innholdet i prinsippet og hva som er til barnets beste må ses i sammenheng med de omstendighetene barnet befinner seg i, samt at det er et spørsmål om verdier. Ulike kulturer har ulike verdier og det vil derfor bli lagt ulik forståelse til grunn når det snakkes om hva som er til barnets beste, da barn lever under veldig forskjellige forhold (Haugli 2004, Sandberg 2003, sitert fra Haugli 2012, 52). Det er likevel et grunnleggende element at barnets menneskeverd og integritet skal respekteres når det er snakk om barnets beste (Haugli 2012, 52).

Alle barn har noen helt grunnleggende behov som de trenger hjelp av voksenpersoner til å dekke. Ulike behov barnet trenger er blant annet omsorg og beskyttelse, et forhold til familie som er stabilt og varig, motta kjærlighet, gi kjærlighet, utvikle seg i et miljø som fremmer barnets behov for venner og stimulans, samt at barn trenger hjelp til å sette grenser, kunne påvirke sin egen situasjon og føle seg som et individ det er behov for. Dersom barn ikke får disse behovene tilfredsstilt kan det være fare for at barnets utvikling hemmes eller skades (Haugli 2012, 53).

For å kunne finne ut hva som er til barnets beste i enkeltsaker er det viktig at det skjer en konkret og individuell vurdering av hvert enkelt barn og den situasjonen barnet befinner seg i, samt at den som skal ta disse beslutningene har den nødvendige kunnskapen som trengs for å kunne ta en avgjørelse. Kunnskap om barnet kan fås på ulike måter, blant annet ved å snakke med barnet selv, slik at barnet kan komme med egne synspunkter på situasjonen, og at det innhentes informasjon fra andre personer som er viktig for barnet (Haugli 2012, 65).

Da det i barnevernloven § 4-1 er få anvisninger på hva som er barnets beste, blir det opp til den som tar beslutningene å definere barnets beste. Siden det er et stort rom for skjønnsutøvelse når beslutninger skal tas, kan det resultere i at saker som er forholdsvis like vurderes forskjellig og får ulikt utfall, da de profesjonelle legger sin kompetanse og sin normative oppfatning til grunn for skjønnsutøvelsen. Faren er da at de beslutningene som tas kan bli person- og kontoravhengig, noe som kan true barn og familiers rettssikkerhet (Læret og Skivenes 2016, 36-37). En kvalitetssikring i forhold til de beslutningene som blir tatt er at barnevernarbeideren som oftest ikke er alene om å ta beslutningen, men drøfter avgjørelsene med andre kollegaer eller med en overordnet (Læret og Skivenes 2016, 44).

Prinsippet om barnets beste vil si at alle avgjørelser som tas rundt et barn skal være til barnets beste, derfor må det i hvert tilfelle gjøres en konkret og individuell vurdering av hva som er til det beste for hvert enkelt barn slik at barnet får best mulig hjelp (Sundt 2016, 49).

3.3 Barns deltagelse og medvirkning

Når det skal tas en avgjørelse om hva som er til det beste for barnet, må vi lytte til de synspunktene barnet selv har om situasjonen de befinner seg i. Denne kunnskapen får vi gjennom samtaler med barnet (Sandberg 2012, 114). Barns rett til å bli hørt er nedfelt i Barnekonvensjonens artikkel 12, som innebærer at barnet, i tråd med alder og modenhet, skal kunne danne seg egne synspunkter, gi uttrykk for disse, samt at synspunktene skal legges vekt

på i saker som gjelder barnet. I følge Sandberg (2012, 90) er det, for å kunne anerkjenne barn som et selvstendig individ, viktig at de får uttale seg i saker som er betydningsfulle for dem.

Det at barnet har rett til å bli hørt, er ikke ensbetydende med at de skal få bestemme hva som skal skje. Det som da blir viktig er at barnets mening og synspunkter blir tatt med og lagt vekt på når avgjørelsen blir tatt (Sandberg 2012, 114). I barnevernloven § 4-1 andre ledd første punktum står det at det skal legges til rette for samtaler med barnet og at barnet skal få mulighet til å medvirke. Barnevernloven § 6-3 første ledd om barns rettigheter under saksbehandlingen viser også til at barn som har fylt syv år skal få informasjon og gis mulighet til å uttale seg i saker som berører barnet før en avgjørelse blir tatt. Dersom barn under syv år er i stand til å danne seg egne synspunkter skal også de få denne muligheten.

Formålet med barnevernloven er å sikre at barn og unge får hjelp og omsorg til rett tid, dersom de lever under forhold som er skadelig for deres helse og utvikling, samt bidra til trygge oppvekstvilkår for barn og unge (Barnevernloven § 1-1). I følge Strandbu og Vis (2016, 156) kommer den overordnede målsettingen i barnevernloven i konflikt med barnets rett til deltagelse og innflytelse i de tilfellene der barnevernet utøver tvang, da barn som blir akutt plasserte, ofte opplever at de mister kontroll over situasjonen, noe som skaper uro og usikkerhet.

Bufdir har utarbeidet en rapport om akuttarbeid i kommunalt barnevern der de viser til at barns medvirkning er en utfordring ved akuttvedtak. De peker videre på at barn i liten grad har mulighet til å komme med egne synspunkter på den situasjonen de er i, og at barn derfor ikke får mulighet til å uttale seg i forkant av et akuttvedtak. Gjennom å gi barn informasjon og ved å gi de mulighet til å uttrykke seg om sin egen situasjon, gis barn som blir plassert akutt allikevel opplevelsen av at de har innflytelse på den situasjonen de befinner seg i (Bufdir 2014, 65).

I Bufdir sin faglige veileder for akuttarbeid i institusjoner og beredskapshjem (2015, 4) har de kommet frem til ti kvalitetsmål for hva som er god praksis når det arbeides akutt. Bufdir definerer kvalitetsmål slik: «prioriterte mål for akuttarbeid som uttrykker vesentlige kvaliteter ved akuttiltak.» (Bufdir 2015, 4). Kvalitetsmålene handler om hva som er ønsket praksis når det gjelder det faglige i akuttarbeid (Bufdir 2015, 4).

Kvalitetsmål tre handler om barnets opplevelse av å medvirke og peker på at dersom barn blir plassert akutt skal de gjennom hele forløpet få en opplevelse av å medvirke ved å motta nok

informasjon, ha innflytelse, samt gi tilbakemelding på tiltaket. Medvirkning bidrar til at barn opplever en viss kontroll over eget liv og den situasjonen de befinner seg i, i tillegg til at det er med på å skape relasjoner som er preget av tillitt. Informasjon om og rundt selve flyttingen må gis til barnet, samtidig som barnet må få beskjed om hva som skal skje videre. Denne informasjonen må gis til barnet på en måte som gjør at barnet både forstår sin egen situasjon, samt den informasjonen som blir gitt (Bufdir 2015, 11-12).

4. Tilknytningsteorien

John Bowlby, en engelsk barnepsykiater og psykoanalytiker, var opphavsmannen bak tilknytningsteorien (Broberg, Almqvist og Tjus 2006, 93). «Tilknytningsteorien er en teori om den prosessen som resulterer i et psykologisk «bånd» mellom barnet og dets nærmeste omsorgspersoner.» (Broberg, Almqvist og Tjus 2006, 93).

Bowlbys utgangspunkt for tilknytningsteorien er at dersom spedbarn føler seg stresset, er utrygge eller trenger hjelp har de en biologisk styrt tendens, som er medfødt, til å søke nærhet til en omsorgsgiver (Smith 2002, sitert fra Bunkholdt 2010, 20). Som spedbarn er det å oppleve et forhold preget av varme, nærhet og stabilitet, enten til sin mor eller til en annen nær omsorgsgiver det viktigste (Bowlby 1953, sitert fra Bunkholdt 2010, 20). Det handler ikke da om hvem omsorgsgiveren er, men om kvaliteten på forholdet (Schofield 2006, sitert fra Bunkholdt 2010, 20).

4.1 Hva er tilknytning?

Tilknytning er et begrep vi både finner i psykologien og i dagligtalen. Når det prates om tilknytning i det daglige er det i en mer upresis forstand enn dersom det prates om som et fagbegrep. I dagligtalen kan tilknytning handle om både forholdet mennesker imellom, men også forholdet mellom mennesker og et sted eller en ting (Sjøvold og Furuholmen 2015, 56). I psykologien derimot er tilknytning et begrep som handler om atskillelse og tap, samt om tilknytning (Bowlby 1969, 1973, 1980, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 56). Det er tilknytning som et psykologisk begrep jeg vil ta for meg i denne oppgaven.

Det var i forhold til relasjoner mellom barn og deres nærmeste omsorgspersoner tilknytning som begrep først ble brukt (Bowlby 1958, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 57).

Dersom mennesker føler seg sårbare og trenger trøst og beskyttelse, er tilknytningspersonen den de søker etter for å få disse behovene oppfylt. Tilknytning handler om at mennesker danner en eksklusiv følelsesmessig forbindelse til et annet menneske, og selv om de ikke er

sammen fysisk opplever de fortsatt at de er forent (Cassidy 2008, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 56-57).

Selv om barnet til enhver tid og i alle situasjoner er knyttet til sin omsorgsperson, er det først når tilknytningssystemet aktiveres at tilknytningsatferden til barnet utløses (Cassidy 2008, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 57). Dersom barnet opplever en følelsesmessig uro eller fare, søker barnet nærhet til omsorgspersoner, dette er det som kalles tilknytningssystem. For å øke sannsynligheten for å oppnå denne nærheten til tilknytningssystemet, kan barnet gi signaler eller bevegelser gjennom for eksempel smil eller gråt, da viser de det som kalles tilknytningsatferd (Smith 2002, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 57).

Et eksempel på at tilknytningssystemet aktiveres og tilknytningsatferden utløses kan være slik som Sjøvold og Furuholmen (2015, 57) beskriver: barnet utforsker og leker mens mor er i samme rom, barnet opplever trygghet til mor og dermed viser ikke barnet tilknytningsatferd, men så høres det kraftig barnegråt fra utsiden av rommet og barnet opplever en følelsesmessig uro. Da aktiveres tilknytningssystemet og utløser tilknytningsatferd ved at barnet søker etter moren.

Ytre forhold, slik som beskrevet i eksemplet ovenfor kan utløse tilknytningsatferd, men også indre tilstander hos barnet kan utløse denne atferden, som for eksempel at barnet er trøtt, sykt eller lei seg (Sjøvold og Furuholmen 2015, 57). Tilknytning er, dersom barnet er i fare, den motivasjonen det viser for å oppsøke beskyttelse og trøst. Ved opplevelse av stress eller sårbarhet, aktiveres denne atferden selv om motivasjonen hele tiden er til stede hos barnet (Bowlby 1969, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 57).

Det trenger ikke å være biologisk slektskap for at barnet skal utvikle tilknytning til sine omsorgspersoner. De personene som bruker tid sammen med barnet, trøster og er der for barnet, spesielt i stressende eller sårbare situasjoner er de personene barnet knytter seg til. Situasjoner som bærer preg av sårbarhet eller stress for barnet kan være dersom det er våkent om natten, er sint eller lei seg, sykt eller sliten (Sjøvold og Furuholmen 2015, 57).

Når barn er rundt ti til tolv måneder er tilknytningen til deres nærmeste etablert, men også barn som er yngre vil foretrekke en kjent person (Smith 2002, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 57). Dette innebærer at det er mindre belastende for barn som flytter i fosterhjem eller blir adoptert å flytte før de er ti til tolv måneder gamle, da tilknytningen ikke

er fullt etablert enda og det er derfor enklere for barnet å tilpasse seg nye omsorgspersoner (Sjøvold og Furuholmen 2015, 57-58).

Det tenkes at barn organiserer sine tilknytningspersoner i et tilknytningshierarki, dette innebærer at barn kan utvikle tilknytning til flere enn en person, og ut i fra forskning fra ulike kulturer kan barn i første leveår ha tre til fire tilknytningspersoner. Den personen som gir den beste omsorgskvaliteten eller er mest sammen med barnet, er ofte den personen som er øverst i tilknytningshierarkiet. Dette er som regel mor, men også far kan være høyt oppe. Etter hvert vil søsken og besteforeldre, dersom de har mye kontakt med barnet, bli en del av tilknytningshierarkiet (Smith 2002, Cassidy 2008, Brandtzæg, Smith og Torsteinson 2011, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 58).

Barn er totalt avhengig av voksne når de er små, og vil derfor uansett kvaliteten på omsorgen utvikle en tilknytning til den eller de personene barnet er sammen med og som tar seg av barnet. Dette innebærer at det er kvaliteten på tilknytningen som spiller inn på om barnets utvikling er hemmende eller fremmende, og ikke om barnet knytter seg til sine omsorgspersoner eller i hvilken grad de knytter seg til dem (Crittenden 1992, 2008, Zachrisson 2010, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 59).

Det samspillet barnet har med omsorgspersonen og de erfaringene barnet får i dette samspillet, påvirker hvilken kvalitet tilknytningen får (Zachrisson 2010, sitert fra Sjøvold og Furuholmen 2015, 59).

4.2 Trygg base og indre arbeidsmodeller

Barnet utvikler sine indre arbeidsmodeller både av seg selv og sine omgivelser, samtidig som de utvikler en tilknytningskvalitet (Bowlby, 1969/1997, sitert fra Jacobsen 2016, 132). Jeg vil komme tilbake til de fire ulike tilknytningskvalitetene senere i oppgaven. I følge Broberg, Almqvist og Tjus (2006, 93) er indre arbeidsmodeller barnets mentale representasjoner, både av de personenes som er viktige for det og av seg selv, samt samspillet mellom dem. Videre sier Broberg, Almqvist og Tjus (2006, 101) at det er ved hjelp av de indre arbeidsmodellene barnet danner seg, at de kan forutsi hvilke reaksjoner de kan vente seg dersom de handler på den ene eller den andre måten.

«Barnets indre arbeidsmodeller danner grunnlaget for det vi kaller en *trygg base* for utforskning og en *sikker havn* for trøst og omsorg.» (Ainsworth mfl. 1978, Bowlby 1988, Powell mfl. 2015, sitert fra Jacobsen 2016, 132). For å gi barnet en trygg base vises det til to

sider ved foreldrenes evne til å gi omsorg, den ene er at de skal være en trygg base for barnet når barnet utforsker og den andre er at dersom barnet aner fare eller føler seg truet skal foreldrene være en sikker havn som barnet går til for å få trygghet (Ainsworth mfl. 1987, Bowlby 1969, sitert fra Broberg, Almqvist og Tjus 2006, 102).

Etter hvert som barnets tilknytning utvikler seg er målet at omsorgsgiveren skal fungere som en trygg base for barnet (Ainsworth mfl. 1978, Bowlby 1988, sitert fra Bunkholdt 2010, 21) og at barnet kan stole på at den trygge basen hjelper når noe føles utrygt (Bunkholdt 2010, 21). Schofield (2006, sitert fra Bunkholdt 2010, 21) viser til at barnet bruker den trygge basen som utgangspunkt for utforskning, og kan derfor bruke kreftene sine på å tilegne seg ny kunnskap og på utforskning av verden.

4.3 Fire ulike tilknytningskvaliteter

Ainsworth mfl. (1978, sitert fra Bunkholdt 2010, 22) er kjent for «the strange situation», der Ainsworth studerte tilknytningsatferden til barn, og på bakgrunn av studien kom frem til tre kategorier av tilknytningskvalitet; trygg, unnvikende og ambivalent. Bunkholdt (2010, 22) viser til at det som styrer hvordan tilknytningskvaliteten blir, er i hvor stor grad barnets viktigste omsorgsgiver møter barnet når det gjelder å være tilgjengelig og sensitiv, samt aksepterer barnet og om svarene de gir på barnets signaler er riktige og konsistente.

Barn med en trygg tilknytning opplever omsorgsgiveren som en trygg base og omgivelsene blir utforsket ved å bruke den trygge basen som utgangspunkt. Når barnet og omsorgsgiveren skilles blir denne situasjonen preget av urolighet og savn fra barnet, og når de ser hverandre igjen viser barnet dette ved å smile, vise glede og nærme seg omsorgsgiveren. Barn med en trygg tilknytning får respons på de signalene de gir, og dersom de er urolige hjelper omsorgsgiveren barnet til å finne roen, slik at omgivelsene igjen blir en arena for ny utforskning (Bunkholdt 2010, 22).

Det som kjennetegner omsorgsgiveren til barna med en trygg tilknytning er at de gir barna gode svar på signalene som vises, at de er tilgjengelig, sensitiv og aksepterende overfor barnet. De trygge barna erfarer et godt samspill med omsorgsgiveren. Dette preger de indre arbeidsmodellene hos barna som opplever seg selv som akseptert og ivaretatt, og omsorgsgiveren som trygg og en som barnet kan stole på (Bunkholdt 2010, 22-23).

Barn med en unnvikende tilknytningskvalitet bruker i liten grad omsorgsgiveren når omgivelsene skal utforskes. De viser få reaksjoner når de skilles fra sin omsorgsgiver, og når

barnet møter omsorgsgiveren igjen tar det ofte ikke kontakt. I fremmedsituasjoner er barnet mindre opptatt av menneskene og fokuserer heller mye mer på lekene. Barn med denne tilknytningskvaliteten viser tegn på at de er ukomfortable med å bli løftet opp og viser det ved å bli stivt, samt at de prøver å komme seg unna. Det trygge for disse barna er å fjerne seg fra situasjonen (Bunkholdt 2010, 22).

Omsorgsgiveren til barn med en unnvikende tilknytning kjennetegnes ved at de er lite tilgjengelige og sensitive overfor barnet, i tillegg responderer de på signalene barnet gir med få eller gale svar. Barn med denne tilknytningskvaliteten tilegner seg en indre arbeidsmodell som er preget av oppfatninger om seg selv som lite verd, og forventningene om å bli tatt vare på er lave, samt at det er best å unngå andre mennesker (Bunkholdt 2010, 23).

Barn med en ambivalent tilknytning er ikke så opptatt av verken lekene eller av omgivelsene, da de som oftest heller klamrer seg fast til omsorgsgiveren. I nye situasjoner blir disse barna utilpass og sutrete fort. Når barnet og omsorgspersonen møter hverandre etter en atskillelse kan barnet vise ulike reaksjoner, som å veksle mellom å klamre seg fast til omsorgsgiveren, men også bli sinte og være avvisende, samt at det ikke er så enkelt å trøste disse barna (Bunkholdt 2010, 23).

Det trygge for barn med en ambivalent tilknytning er å overdrive situasjonen.

Omsorgsgiveren til barn med en ambivalent tilknytning er skiftende i omsorgen overfor barnet, noen ganger er de tilgjengelige og sensitive og svarer korrekt på barnets signaler, andre ganger ikke (Bunkholdt 2010, 23).

Main og Solomon (1986, sitert fra Bunkholdt 2010, 22) la til en fjerde tilknytningskvalitet, den desorganiserte/desorienterte tilknytningen. Barn med denne typen tilknytning er barn som ikke har noe fast mønster og som ofte avslutter en handling, ved og enten «fryse fast» eller stoppe opp når det skal nærme seg omsorgsgiveren.

Barn som har en desorganisert tilknytning er som oftest de som har opplevd alvorlig omsorgssvikt eller mishandling, i tillegg til at de og/eller har et omsorgsmiljø som ikke er forutsigbart. Det kan virke som om disse barna ikke har klart å finne en strategi de fast kan bruke for å sikre at de blir sett og ivaretatt og som kan hjelpe dem å minske utryggheten (Bunkholdt 2010, 23). Schofield og Beek (2006, sitert fra Bunkholdt 2010, 23) viser til at disse barna lever i en frykt som de ikke finner noen løsning på.

4.4 Relasjoner

«En relasjon oppnås når en person i et miljø retter oppmerksomhet mot eller deltar i en annens aktiviteter.» (Bronfenbrenner 1979, sitert fra Gulbrandsen 2006, 54). De relasjonene et menneske skaper er helt nødvendig for at mennesker skal overleve, fordi vi livet igjennom lever i et sosialt fellesskap. Dette vil si at de indre arbeidsmodellene som handler om sosiale relasjoner er de viktigste (Broberg, Almqvist og Tjus 2006, 101).

Et barns indre arbeidsmodeller endrer seg i takt med dets samspill med andre mennesker og for at de indre arbeidsmodellene skal fungere som et vellykket hjelpemiddel innebærer det at virkeligheten må være i samsvar med den indre arbeidsmodellen. Dersom barnet opplever noen få negative erfaringer med omsorgspersonene sine, gjør ikke det noe for barnet, så lenge de fleste erfaringene barnet gjør seg er positive. Barnet tolererer de få negative erfaringene og tar disse med i den indre arbeidsmodellen (Bowlby 1980, Crittenden og Ainsworth 1989, sitert fra Broberg, Almqvist og Tjus 2006, 101).

5. Stabilitet og kontinuitet

Stabilitet og kontinuitet kommer frem i barnevernloven § 4-1 første ledd der det står at ved anvendelse av kapittel 4 særlige tiltak skal det finnes tiltak som er til barnets beste og det skal vektlegges at barnet får kontinuitet i omsorgen, samt stabil og god voksenkontakt.

5.1 Stabilitet

Når det er snakk om stabilitet legges det vekt på at barnet har sensitive og trygge omsorgspersoner rundt seg og som viser dette overfor barnet (Bunkholdt 2002, sitert fra Kojan og Christiansen 2016, 22). Bunkholdt (2010, 18) viser til at barn og unge trenger voksne som de kan stole på og som er forutsigbare. Dette innebærer at de voksne svarer på barn og unges signaler på en tilfredsstillende måte og gir de faste grenser som gir forutsigbarhet, og som er forståelig. Barn og unge trenger i tillegg voksne som gir varme, og som er engasjert i livet deres, samt voksne som gir barnet eller ungdommen opplevelsen av at de voksne er stabile og til å stole på. Dette skaper en opplevelse av trygghet for barnet.

5.2 Kontinuitet

Kontinuitet handler om relasjoner og som oftest er det i barnets biologiske familie disse relasjonene skapes. Det skal, når det er snakk om kontinuitet, legges vekt på å opprettholde betydningsfulle relasjonene som barnet får til viktige personer gjennom oppveksten (Bunkholdt 2002, sitert fra Kojan og Christiansen 2016, 22). Bunkholdt (2010, 17) viser til at kontinuitet vil si å ha en livshistorie som er sammenhengende.

En sammenhengende livshistorie får vi gjennom å omgå de samme personene når vi vokser opp og ved å holde på disse personene senere i livet, enten det er venner eller familie. Andre måter å skape kontinuitet på kan være gjennom minner og bilder, samt ved hjelp av steder. Kontinuitet virker inn på hvordan en persons identitet utvikler seg og har betydning for hvordan en person fungerer i det daglige. Vi har behov for å vite hva som ligger i vår fortid da dette gjør at vi kan forstå bedre hvordan utviklingen har vært (Bunkholdt 2010, 17-18).

6. Fordeler og ulemper ved bruk av beredskapshjem

Når et barn skal videre i fosterhjem kan det være mange fordeler ved at barnet for en periode får et opphold i beredskapshjem først (Bunkholdt 2010, 155). Det kan samtidig også knyttes noen ulemper til det å plassere barn i beredskapshjem (Johansson 2016, 81). Jeg vil i dette kapittelet peke på de ulike fordelene og ulempene ved en beredskapshjem plassering.

6.1 Lojalitetskonflikt

I mellomalderen, det vil si fra ca. fem til elleve år (Bunkholdt 2016, 104), begynner barn å føle lojalitet til sine foreldre (Bunkholdt 2016, 106). Når barn utvikler en tilknytning til sine foreldre, utvikler de også lojalitet til dem (Bunkholdt 2010, 99). Barn har et overveiende positivt bilde av sine foreldre og oppfatter de som rettferdige. Lojalitet innebærer at barn forsvarer foreldrene sine når de kommer i kontakt med noen som mener noe annet. Lojaliteten barn utvikler til sine foreldre er ikke avhengig av at de mottar god omsorg, men fordi foreldrene er foreldrene utvikles denne lojaliteten og dermed også vedlikeholdes (Bunkholdt 2016, 106-107).

Når barneverntjenesten beslutter at et barn må flytte i fosterhjem kan det oppstå en lojalitetskonflikt hos barnet. Dette kan innebære at barnet er redd for å knytte seg til sine fosterforeldre, da de opplever dette som er svik mot sine biologiske foreldre. Barnet blir da satt i en posisjon der det må velge. En lojalitetskonflikt oppstår som regel i de tilfellene der foreldrene er uenige i den beslutningen som er tatt (Bunkholdt 2016, 106-107). Det må i denne sammenheng understrekes at det ikke er noe automatikk i at det oppstår en lojalitetskonflikt hos barnet, men dersom det er fare for at dette skjer er det viktig at det blir tatt tak i og jobbet med (Bunkholdt 2010, 102). Dette arbeidet bør starte før barnet flytter i fosterhjem (Bunkholdt 2016, 107).

Dersom et barn må leve i en lojalitetskonflikt og opplever å måtte velge mellom foreldrene og sine nye omsorgsgivere og dermed ikke tørr å knytte seg til disse, kan dette føre til at barnets utvikling hemmes, da det er i samspill med andre barnet utvikler seg (Bunkholdt 2010, 155).

Er det fare for at lojalitetskonflikten blir alvorlig kan det derfor være en fordel for barnet med en mellomplassering i beredskapshjem, da foreldrene i denne perioden kan få mulighet til å bearbeide sine egne tanker og følelser med hjelp fra barneverntjenesten. Dette kan bidra til at oppholdet i fosterhjemmet, samt flyttingen, blir mindre belastende for barnet og de nye omsorgsgiverne (Bunkholdt 2010, 101). Dette kan ha en sammenheng med at foreldrene vet at barnet ikke skal være i beredskapshjemmet permanent og beredskapshjemmet blir derfor ikke sett på som like store konkurrenter som fosterforeldrene (Bunkholdt 2010, 155).

6.2 Barnets situasjon er uavklart

Havik mfl. (2012, 251) peker på at det å vokse opp i en uavklart omsorgssituasjon og med den usikkerheten som ligger i og ikke vite hvem man skal vokse opp med har en påvirkning på barn og voksne, samt tilknytnings- og tillitsforholdet mellom disse. For barnet skapes det en utrygghet dersom det som skal være midlertidig varer «for lenge», noe som bidrar til å gi dårlige betingelser for barnets utvikling og vekst.

Det at barnet må leve i en uavklart situasjon over tid er en av ulempene med en plassering i beredskapshjem. Usikkerheten rundt det uavklarte kan prege både barnet selv og beredskapshjemmet, da barnet kan henge seg opp i at de bare skal være i beredskapshjemmet midlertidig. Dette kan føre til at nødvendig reparasjonsarbeid, endring av barnets indre arbeidsmodeller og en begynnende utvikling av trygg tilknytning forstyrres eller forsinkes. Barnet våger ikke å gjøre beredskapshjemmet til en trygg base (Havik mfl. 2012, 251; Johansson 2016, 81).

Dersom barnet har vært i en planlagt midlertidighet for lenge kan det være vanskelig for barnet å akseptere at dette nettopp skal være midlertidig og når den videre flyttingen da forekommer kan barnets begynnende opplevelse av at andre bryr seg og at det er verdt noe, gå tilbake (Beek og Schofield 2004, Howe 2006, Jacobsen 2005, Katz 1996, Schofield og Beek 2006, sitert fra Havik mfl. 2012, 251).

På en annen side kan et opphold i beredskapshjem være positivt for barnet da beredskapshjem har kompetanse til å hjelpe barn som er i krise og som har behov for hjelp til å stabilisere og regulere sine følelser og atferdsmønstre. Dersom barnet har fått riktig hjelp i beredskapshjemmet kan det antas at overgangen til en stabil omsorgsbasis i et fosterhjem kan være lettere for barnet å håndtere. Overgangen til fosterhjemmet kan også bli bedre dersom barnet er lenge nok i beredskapshjemmet og klarer å etablere en følelsesmessig tilknytning av

noen grad til en av beredskapsforeldrene, da barnet kan bruke disse positive tilknytningserfaringene i en planlagt og gradvis overgang (Johansson 2016, 82).

I tilknytningsteorien pekes det på at det er en direkte sammenheng mellom en mulig positiv endring i barnets utvikling og endring av miljø (Jacobsen 2016, 131). Et barn som flytter inn i et fosterhjem der det er trygghet og forutsigbarhet kan, til tross for at det tidligere har levd med omsorgssvikt, endre sine indre arbeidsmodeller (Jacobsen 2016, 133). Bowlby (1969/1997, sitert fra Jacobsen 2016, 132-133) viser til at det er kvaliteten på de nære relasjonene barnet til en hver tid har, som gjør denne endringen mulig.

I forhold til tilknytningskvalitetene som jeg beskriver i kapittel 4.3 er det ifølge Bunkholdt (2010, 24) mest sannsynlig at barna med en unnvikende eller en desorganisert tilknytningskvalitet strever mest når de blir eldre. Barn med en unnvikende tilknytning er ofte avvisende mot andre mennesker, fordi erfaringene de tidligere har gjort seg viser at dette er det beste forsvaret slik at de kan unngå å bli avvist på nytt. Barn med denne typen tilknytning får store problemer med å etablere nye utviklingsfremmende relasjoner.

Schofield og Beek (2006, sitert fra Bunkholdt 2010, 24) peker på at barn med en desorganisert tilknytning har mye å ta igjen når de kommer i fosterhjem, fordi desorganiseringen har gått utover de fleste livsområdene. Disse barna fungerer ofte svakt på det kognitive området, da de som regel har dårlig språk og få begreper, samt at de mangler sosial kompetanse som er grunnleggende. De har ofte også et kaotisk forhold til sin egen kropp, og motorisk kan de være dårlig utviklet.

Jacobsen (2016, 133) viser til at det er spesielt viktig at barn som har en desorganisert tilknytning ikke opprettholder denne, men får hjelp i fosterhjemmet til å utvikle nye indre arbeidsmodeller slik at tilknytningskvaliteten også kan endre seg. Jørgensen og Skundberg (2016, 403) fremhever at et viktig premiss for at barn med en desorganisert tilknytning skal kunne endre tilknytningskvalitet, er at det må skje en omfattende endring i den omsorgen barnet får. Videre viser de til at disse barna trenger god og utviklingsstøttende omsorg, noe de som regel opplever å få når de blir plassert i fosterhjem. Jeg tenker at dette også er noe barn opplever når de plasseres i et beredskapshjem.

6.3 Forhindre at en fosterhjemsplassing bryter sammen

En annen fordel ved å bruke beredskapshjem som en mellomplassing er at det i denne perioden gjør det mulig å fremskaffe mer informasjon om barnet gjennom kartlegging og

observasjoner. Dette kan være informasjon både om barnets fysiske og psykiske tilstand som det kan være nyttig og viktig for fosterforeldrene å vite om før barnet flytter inn i fosterhjemmet. Ved å ha forkunnskap om barnet kan det være med på å gjøre fosterforeldrene bedre forberedt på hva de kan vente seg når barnet flytter inn, samt at det kan gjøre de bedre i stand til å takle ulike situasjoner som kan oppstå. Dette kan være med på å hindre at fosterhjems plasseringen bryter sammen (Bunkholdt 2010, 32; Johansson 2016, 82).

Denne informasjonen kan også være nyttig for barneverntjenesten når de skal vurdere hvilket videre tiltak som er til det beste for barnet, for eksempel å finne et egnet fosterhjem som best mulig kan dekke barnets behov (Johansson 2016, 82). Dette er spesielt viktig i tilfeller der det er barn og unge med alvorlige relasjonskader som må flytte, slik at de kommer til et egnet omsorgsmiljø (Bunkholdt 2010, 26).

6.4 Barnets selvbilde

Barn opplever seg selv som midtpunkt i verden og når det forekommer ulike hendelser, enten positive eller negative, oppfatter de seg selv som årsak til disse. Dersom noe godt og hyggelig skjer opplever barnet at dette er noe de har gjort seg fortjent til, og dersom det skjer noe vondt opplever barn at de blir straffet for noe galt de har sagt, gjort eller tenkt. Dette er det som kalles egosentrisitet (Bunkholdt 2010, 96).

Egosentrisitet er mest vanlig opp til barnet er rundt syv år, men det er også viktig å merke seg at dersom eldre barn blir utsatt for store belastninger kan de falle tilbake til en egosentrisk tankegang og vi kan oppleve at store barn føler skyldfølelse over å ha blitt omsorgssviktet og flyttet. Barn som har opplevd lite engasjement og ivaretagelse, blitt sviktet, latterliggjort, skremt, truet eller nedvurdert av sine omsorgspersoner, kan oppleve at de selv er skyld i dette. Dette kan føre til at barnets selvbilde blir negativt preget og barnet kan føle seg lite verdt (Bunkholdt 2010, 96). Selvbildet handler om en persons forestillinger om og forventninger til en selv (Bunkholdt 2016, 108).

Et dårlig selvbilde hos barn kan føre til at de utvikler ulike forsvarsstrategier for å beskytte seg selv, enten de er i en vanskelig livssituasjon eller i en akutt krise. Barn som bruker forsvarsstrategier som beskyttelse vil på lang sikt være negativt, da dette blant annet kan innebære en risiko for negativt samspill med voksne og med andre barn (Bunkholdt 2010, 97). Når barn med et dårlig selvbilde blir plassert i fosterhjem bør en av de viktigste oppgavene i fosterhjemsarbeidet være å arbeide med å redusere det dårlige selvbilde på en positiv måte,

ved å gi barnet nye positive erfaringer slik at de negative forestillingene og følelsene barnet har om seg selv blir endret (Bunkholdt 2016, 110).

I kapittel 2.3 skriver jeg om beredskapshjemmets oppgaver og en av de viktigste oppgavene de har er å tilby barnet trygghet og omsorg, og å hjelpe barnet til å håndtere og regulere følelser. Jeg tenker at beredskapshjemmet kan være en god kilde til å gi barn med et negativt selvbilde gode og positive erfaringer slik at selvtilliten kan bygges opp og barnet kan føle at det betyr noe og at det er noe verdt. Disse gode samspill erfaringene kan barnet ta med seg når de skal videre i et fosterhjem, og kanskje kan dette være et godt utgangspunkt for videre arbeid både for barnet og for fosterhjemmet.

6.5 Stabilitet eller kontinuitet

«Hva er mest til skade: å bryte kontinuitetsbånd for å øke barnets muligheter for stabil omsorg, eller å la barn leve i ustabile omsorgsforhold for å slippe å bryte kontinuiteten?» (Bunkholdt 2010, 18). Dette er et viktig og sentralt spørsmål i barnevernets arbeid, da dette handler om slik jeg ser det; den enkelte barnevernarbeiders kunnskap og kompetanse, hva som er til barnets beste, samt om skjønn og dømmekraft.

Bunkholdt (2010, 18) viser til at spørsmålet ovenfor om hva som er til mest skade, er et viktig spørsmål som må tas med når det skal vurderes om et barn skal flytte. Forfatteren viser videre til fosterhjemsplassering som eksempel. Jeg tenker at dette også er et viktig spørsmål når det skal vurderes om et barn skal plasseres i beredskapshjem. I kapittel 2.1 om lovgrunnlaget for plassering i beredskapshjem viser jeg til de ulike paragrafene som benyttes. Dersom barn blir plassert etter barnevernloven § 4-6, vil det si at barnet enten står uten omsorg eller er i fare ved å forbli i hjemmet og en akuttplassering vil være nødvendig. Fokuset vil da være på å gi barnet en stabil omsorg, selv om det innebærer et brudd i kontinuiteten.

Bufdir (2015, 16) peker på at det i akutte situasjoner er viktig for barnet, for å opprettholde kontinuiteten, å opprettholde de rutinene barnet har fra sitt hjemmemiljø etter at det har blitt akuttplassert og at nye rutiner bør innføres med varsomhet. Når barnet skal flytte fra beredskapshjemmet bør det tas bilder slik at barnet kan få med seg disse inn i et videre tiltak.

En plassering i beredskapshjem kan, som jeg viser til i kapittel 2.1, også være planlagt. Jeg tenker at dersom en plassering i beredskapshjem er planlagt, vil spørsmålet om kontinuitet eller stabilitet og hva som er til barnets beste være et faglig og etisk dilemma. Bunkholdt

(2010, 18) viser til at det ikke er noen fasit på om det er til barnets beste å bryte kontinuiteten for å øke stabiliteten eller om det er å leve i det ustabile for å opprettholde kontinuiteten.

Dette vil være et spørsmål man må vurdere i hvert enkelt tilfelle. Noen barn kan klare å leve med en ustabil omsorgssituasjon, da et brudd i kontinuiteten vil være en for stor belastning, mens for andre barn kan ustabiliteten være så stor at det å bryte kontinuiteten er bedre enn å fortsette å leve i det ustabile (Bunkholdt 2010, 18). Da skole, barnehage og venner også er en viktig kilde til kontinuitet for barnet (Bufdir 2015, 17), kan det kanskje være til barnets beste å leve i det ustabile for å opprettholde kontinuiteten til en mer varig løsning er funnet.

6.6 Samvær

Målet med samvær er at viktige relasjoner for barnet blir opprettholdt (Bufdir 2015, 17). En fornuftig samværsordning er også et middel for å redusere lojalitetskonflikter (Bunkholdt 2010, 102), samt en kilde til å opprettholde kontinuiteten for barnet (Bunkholdt 2010, 105). En plassering i beredskapshjem kan være til fordel for barnet da samværsordningen kan prøves ut mens barnet er midlertidig plassert (Bunkholdt 2010, sitert fra Johansson 2016, 82).

6.7 Direkte plassering i fosterhjem eller mellomplassering i beredskapshjem

Når det besluttes å overta omsorgen for små barn har det vært diskusjoner om disse barna bør plasseres direkte i fosterhjem fremfor å plasseres midlertidig i et beredskapshjem for å unngå mange flyttinger. En fordel ved direkte plassering i fosterhjem er at barnet unngår den belastningen det innebærer å flytte fra et beredskapshjem til et fosterhjem, men en direkte plassering innebærer også en utfordring ved at det er usikkert om barnet faktisk får lov å bli i fosterhjemmet (Sjøvold og Furuholmen 2015, 280).

Bufdir (2015, 10) viser til at sped- og småbarn som hovedregel bør flyttes direkte i et fosterhjem som er egnet og godkjent, men dersom det er usikkerhet rundt barnets helse og utvikling, som for eksempel alvorlig tilknytningsproblematikk eller mistanke om utviklingsforstyrrelser, bør barnet mellomplasseres i et beredskapshjem for å sikre at barnets behov blir tilstrekkelig utredet.

Bunkholdt (2010, 32) viser til at det har blitt stilt spørsmål rundt det å flytte barn i beredskapshjem før en endelig plassering i fosterhjem, fordi barnet da må gjennom flere atskillelser, noe som kan være belastende for barnet. Forfatteren viser videre til at en fordel med beredskapshjem er at barn som har levd med utrygge omsorgsforhold kan, ved å bli midlertidig plassert i beredskapshjem, få nye erfaringer med trygge og forutsigbare voksne

som de kan ta med seg inn i et nytt omsorgsmiljø og bygge videre på. Smeplass (2006, 79) hevder at et opphold i beredskapshjem hjelper barn til å bearbeide den krisen de er i, samt hjelp til å etablere ny tilknytning. På denne måten klargjøres barnet til å motta omsorg i et fosterhjem. Dette forutsetter at barnet møter beredskapshjem som er sensitive.

Det anbefales å lage en plan for overføringsprosessen, uansett om barnet flytter i fosterhjem etter å ha vært mellomplassert i et beredskapshjem eller om barnet flytter direkte til fosterhjemmet. Overgangsperioden vil avhenge av barnets alder, men det anbefales at overgangsperioden er kort og intensiv. Barnet må få lov å komme med egne ønsker i forhold til flyttingen, da noen barn trenger lang tid og vil trenge mye hjelp for å håndtere overgangen, mens andre barn ikke vil trenge like mye tid og hjelp (Bunkholdt 2010, 88-89).

7. Avslutning

På hvilken måte kan en mellomplassering i beredskapshjem være til barnets beste? Dette var problemstillingen for denne oppgaven og når jeg startet med å innhente litteratur for å kunne besvare problemstillingen min var jeg i utgangspunktet litt kritisk til bruken av beredskapshjem, og om det faktisk er til barnets beste. Denne kritikken tørr jeg å påstå at handlet om at jeg hadde for lite kunnskap om hva et beredskapshjem er og hvilken kompetanse de har, samtidig som jeg hadde for lite kunnskap om hvilke fordeler og ulemper en beredskapshjemplassing har for barnet.

I denne oppgaven har jeg belyst hvor viktig det er å vurdere hvilke fordeler og ulemper det har for et barn å bli mellomplassert i beredskapshjem. Dette er kunnskap barnevernsarbeidere må ha for å kunne avgjøre når en slik plassering er til barnets beste og når det eventuelt ikke er til barnets beste. Dette er et vanskelig og utfordrende dilemma som barnevernet ofte står ovenfor i sitt arbeid.

Hva tjener barnet på å plasseres i beredskapshjem og hva taper barnet ved en slik plassering. Det finnes ingen fasitsvar på om en plassering i beredskapshjem er til barnets beste eller ikke, men som Bunkholdt (2010, 156) fremhever må man som i de fleste andre tiltak barnevernet setter inn, også her veie gevinster og omkostninger opp mot hverandre. Som jeg skriver i kapittel 3.2 om hva prinsippet om barnets beste innebærer og kapittel 3.3 om barns deltagelse og medvirkning, vil en slik vurdering innebære at hver enkelt barnevernarbeider bruker den kunnskapen de har om barnet, sin faglige kompetanse, barnets egne synspunkter, samt sitt eget skjønn og dømmekraft når de skal komme frem til en avgjørelse.

Fellesorganisasjonen (FO) har utviklet et yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernpedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere (2015) der de slår fast at yrkesutøvere innenfor helse- og sosialfaglig arbeid skal ha evne til å utøve skjønn og faglig og moralsk dømmekraft. Å utøve skjønn handler om å kunne skille mellom hva som er viktig og hva som er mindre viktig, samt å kunne sette disse opp mot hverandre dersom det er ulike hensyn og interesser som må ivaretas. Dømmekraft handler om å våge å ta avgjørelser, selv om ingen av avgjørelsene er optimale (FO 2015, 8).

I arbeidet med denne oppgaven har jeg lært mye om beredskapshjem og hvilke fordeler og ulemper en slik plassering har for barnet, og som jeg har vært inne på tidligere er barnets beste det viktigste prinsippet innenfor barnevernets arbeid, og skal legges til grunn ved alle avgjørelser barnevernet tar. Jeg var skeptisk og kritisk til bruken av beredskapshjem før jeg startet på denne oppgaven, men jeg har under arbeidet og utviklingen av besvarelsen min fått mer kunnskap om temaet. Med utgangspunkt i tilknytningsteorien og de fordelene jeg beskriver i kapittel seks, tenker jeg at en beredskapshjemplassing kan være positivt for et barn, da en slik plassering kan være med på å gi barnet gode og positive erfaringer som barnet kan ta med seg og bygge videre på. Derimot kan det for noen av de minste barna noen ganger være til det beste å bli plassert direkte i et fosterhjem, dersom fosterhjemmet makter å stå i det og har den nødvendige kompetansen de trenger for å kunne ivareta disse barna.

Som skrevet i kapittel 2.5 finnes det lite forskning på beredskapshjem, og det er derfor et stort behov for mer forskning på dette området, både når det gjelder beredskapshjem og effekten av det arbeidet som gjøres i beredskapshjemmet, samt bruken av direkte plasseringer kontra mellomplassing.

8. Litteraturliste

- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. 2010. *Rundskriv Q28 Retningslinjer for statlige familiehjem og beredskapshjem – om ansvarsfordeling og krav til kompetanse*. <https://www.regjeringen.no/contentassets/2317f206747e435a9371f81e542ea66e/992248406-1-201001014-25.pdf> (21.02.17).
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. 2014. *Rapport. Akuttarbeid i kommunalt barnevern*. https://www.bufdir.no/global/nbbf/Barnevern/Akuttarbeid_kommunalt_barnevern.pdf (21.02.17).
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. 2015. *Faglig veileder for akuttarbeidet i institusjoner og beredskapshjem*. https://www.bufdir.no/global/Fagveil_Akuttarbeidet_institusjon_beredskapshjem.pdf (21.02.17).
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. 2016. *Barn og unge som er plassert utenfor hjemmet*. https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/Barn_og_unge_med_tiltak_fra_barnevernet/Barn_og_unge_plassert_utenfor_hjemmet/ (23.02.17).
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. 2017. *Beredskapshjem*. https://www.bufdir.no/Fosterhjem/Ulike_typer_fosterhjem/Hva_er_et_fosterhjem/Beredskapshjem/ (24.02.17).
- Broberg, Anders, Kjerstin Almqvist og Tomas Tjus. 2006. *Klinisk barnepsykologi. Utvikling på avveier*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bunkholdt, Vigdis. 2010. *Fosterhjemsarbeid. Fra rekruttering til tilbakeføring*. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bunkholdt, Vigdis. 2016. «Når barn skal flytte». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget.
- Fellesorganisasjonen. 2015. *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. https://www.fo.no/getfile.php/1320310/01%20Om%20FO/Hefter%20og%20publikasjoner/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument_2015.pdf (28.04.16).
- FNs konvensjon om barnets rettigheter* av 20. november 1989 (barnekonvensjonen).
- Gulbrandsen, Liv Mette. 2006. «Urie Bronfenbrenner: En økologisk utviklingsmodell». I *Oppvekst og psykologisk utvikling. Innføring i psykologiske perspektiver*, red. Liv Mette Gulbrandsen. Oslo: Universitetsforlaget.

- Haugli, Trude. 2012. «Hensynet til barnets beste». I *Barnekonvensjonen. Barns rettigheter i Norge*, red. Njål Høstmælingen, Elin Saga Kjørholt og Kirsten Sandberg. 2. utgave. Oslo: Universitetsforlaget.
- Havik, Toril, Mildred Hjelmås, Morten Johansson og Reidar Jakobsen. 2012. «Plassering i beredskapshjem. Hvor lenge varer de og hvorfor?». I *tidsskriftet Norges barnevern* 4:250-266.
https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tnb/2012/04/plasseringer_i_beredskapshjem_-_hvor_lenge_varer_de_og_hvor (20.01.17).
- Jacobsen, Heidi. 2016. «Små barn i fosterhjem – hvilke viktige utviklingsområder bør vi fokusere på?». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget.
- Jacobsen, Heidi. 2009. «Fosterbarn med tilknytningsvansker og tilknytningsforstyrrelser – hvilke veilednings- og behandlingsmetoder bør vi anbefale?». I *tidsskriftet Norges barnevern* 1:40-51.
https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tnb/2009/01/fosterbarn_med_tilknytningsvansker_og_tilknytningsforstyrrelser_-_hvilke_ve (07.03.17).
- Johannessen, Asbjørn, Per Arne Tufte og Line Christoffersen. 2010. *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. 4. utgave. Oslo: Abstrakt forlag.
- Johansson, Morten J. 2016. «Beredskapshjem». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget.
- Jørgensen, Ole og Egil Skundberg. 2016. «Veiledning av fosterforeldre». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget.
- Kojan, Bente Heggem og Øivin Christiansen. 2016. «Å fatte beslutninger i barnevernet». I *Beslutninger i barnevernet*, red. Øivin Christiansen og Bente Heggem Kojan. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lov av 8. april 1981 nr. 7 *Lov om barn og foreldre* (barnelova).
- Lov av 17. juli 1992 nr. 100 *Lov om barneverntjenester* (barnevernloven).
- Læret, Oda Krogh og Marit Skivenes. 2016. «Kvalitet og legitimitet i barnevernets beslutninger». I *Beslutninger i barnevernet*, red. Øivin Christiansen og Bente Heggem Kojan. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sandberg, Kirsten. 2012. «Barns rett til å bli hørt». I *Barnekonvensjonen. Barns rettigheter i Norge*, red. Njål Høstmælingen, Elin Saga Kjørholt og Kirsten Sandberg. 2. utgave. Oslo: Universitetsforlaget.

- Sjøvold, Mette Sund og Kristin G. Furuholmen. 2015. *De minste barnas stemme. Utredning og tiltak for risikoutsatte sped- og småbarn*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Smeplass, Sigrid Finstrand. 2006. *Jeg vil ikke flytte, men jeg må*.
<https://www.fo.no/getfile.php/134705/06%20Profesjonene/Barnevernpedagogene/Artikkel%20samling%202010/Sigrid%20Finstrand%20Smelpass.pdf> (07.03.17).
- Statistisk sentralbyrå. 2016. *Stadig fleire barn med omsorgstiltak*.
<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/barneverng/aar/2016-07-01> (24.02.17)
- Strandbu, Astrid og Svein Arild Vis. 2016. «Barnets deltakelse i beslutningene». I *Beslutninger i barnevernet*, red. Øivin Christiansen og Bente Heggem Kojan. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sundt, Hege. 2016. «Hva styrer fosterhjemsomsorgen?». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget.

Vedlegg 1

Selvvalgt pensum: Emne 3.4 Verksted for fordypning

Fylkesnemndsarbeidet – forberedelser, gjennomføring og etterarbeid

Backe-Hansen, Elisabeth, Øivin Christiansen og Bente Heggem Kojan. 2016. «Best mulige beslutninger til best mulig hjelp». I *Beslutninger i barnevernet*, red. Øivin Christiansen og Bente Heggem Kojan. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 214-229).

Baugerud, Gunn Astrid og Else-Marie Augusti. 2016. «Utviklingspsykologisk kunnskap er relevant for hvordan omsorgsplasseringer gjennomføres». I *Tidsskriftet Norges barnevern* 3-4:290-302.

https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tnb/2016/03-04/utviklingspsykologisk_kunnskap_er_relevant_for_hvordan_omso (23.02.17).

Bunkholdt, Vigdis. 2016. «Samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 425-450).

Christiansen, Øivin, Oddmar Iversen og Bente Heggem Kojan. 2016. «Beslutninger om plassering utenfor hjemmet». I *Beslutninger i barnevernet*, red. Øivin Christiansen og Bente Heggem Kojan. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 108-128).

Moe, Torill og Kjell-Åge Gotvassli. 2016. «Ledelse og beslutningspraksis». I *Beslutninger i barnevernet*, red. Øivin Christiansen og Bente Heggem Kojan. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 195-213).

Strandbu, Astrid og Svein Arild Vis. 2016. «Barnets deltakelse i beslutningene». I *Beslutninger i barnevernet*, red. Øivin Christiansen og Bente Heggem Kojan. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 144-161).

Totalt: 114 sider.

Samtaler med barn i en vanskelig livssituasjon – holdninger og verktøy

Gamst, Kari Trøften. 2011. *Profesjonelle barnesamtaler. Å ta barn på alvor*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 174-307).

Totalt: 134 sider.

Vedlegg 2

Selvvalgt pensum: Emne 3.5 Bacheloroppgave

- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. 2010. *Rundskriv Q28 Retningslinjer for statlige familiehjem og beredskapshjem – om ansvarsfordeling og krav til kompetanse*. <https://www.regjeringen.no/contentassets/2317f206747e435a9371f81e542ea66e/992248406-1-201001014-25.pdf> (21.02.17).
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. 2014. *Rapport. Akuttarbeid i kommunalt barnevern*. https://www.bufdir.no/global/nbbf/Barnevern/Akuttarbeid_kommunalt_barnevern.pdf (21.02.17).
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. 2015. *Faglig veileder for akuttarbeidet i institusjoner og beredskapshjem*. https://www.bufdir.no/global/Fagveil_Akuttarbeidet_institusjon_beredskapshjem.pdf (21.02.17).
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. 2016. *Rapport. Metoder som kan styrke tilknytning mellom fosterbarn og fosterfamilie*. https://www.bufdir.no/global/nbbf/Fosterhjem/Metoder_som_kan_styrke_tilknytning_mellom_fosterbarn_og_fosterfamilie.pdf (28.03.17).
- Bunkholdt, Vigdis. 2010. «Statens helsetilsyn: Et kritisk blikk – til «barnets beste»». I *tidsskriftet Norges barnevern* 2:110-124. <https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tnb/2010/02/art06> (23.02.17).
- Bunkholdt, Vigdis. 2016. «Når barn skal flytte». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 97-113).
- Havik, Toril og Øivin Christiansen. 2009. «Plassert av barnevernet – får barnet en situasjon preget av stabilitet?». I *Tidsskriftet Norges barnevern* 1:28-39. https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tnb/2009/01/plassert_av_barnevernet_-_far_barnet_en_situasjon_preget_av_stabilitet (21.02.17).
- Havik, Toril, Mildred Hjelmås, Morten Johansson og Reidar Jakobsen. 2012. «Plassering i beredskapshjem. Hvor lenge varer de og hvorfor?». I *Tidsskriftet Norges barnevern* 4:250-266. https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tnb/2012/04/plasseringer_i_beredskapshjem_-_hvor_lenge_varer_de_og_hvor (20.01.17).

- Jacobsen, Heidi. 2009. «Fosterbarn med tilknytningsvansker og tilknytningsforstyrrelser – hvilke veilednings- og behandlingsmetoder bør vi anbefale?». I *tidsskriftet Norges barnevern* 1:40-51.
https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tnb/2009/01/fosterbarn_med_tilknytningsvansker_og_tilknytningsforstyrrelser_-_hvilke_ve (07.03.17).
- Jacobsen, Heidi. 2016. «Små barn i fosterhjem – hvilke viktige utviklingsområder bør vi fokusere på?». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 128-145).
- Johansson, Morten J. 2016. «Beredskapshjem». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 79-86).
- Johansson, Morten J. 2016. «Barn utsatt for vold, overgrep og traumer». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 114-127).
- Jørgensen, Ole og Egil Skundberg. 2016. «Veiledning av fosterforeldre». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 394-412).
- Kojan, Bente Heggem og Øivin Christiansen. 2016. «Å fatte beslutninger i barnevernet». I *Beslutninger i barnevernet*, red. Øivin Christiansen og Bente Heggem Kojan. Oslo: Universitetsforlaget.
- Smeplass, Sigrid Finstrand. 2006. *Jeg vil ikke flytte, men jeg må*.
<https://www.fo.no/getfile.php/134705/06%20Profesjonene/Barnevernpedagogene/Artikkelkatalog%202010/Sigrid%20Finstrand%20Smelpass.pdf> (07.03.17).
- Smeplass, Sigrid Finstrand. 2009. «Tilknytningsteori i møte med praksisfeltet ved plassering av små barn i fosterhjem». I *Tidsskriftet Norges barnevern* 3:158-171.
<https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tnb/2009/03/art03> (23.02.17).
- Storeheier, Ida Heen. 2013. *Langvarige opphold i beredskapshjem*. Masteroppgave i barnevern, Universitetet i Bergen, Det psykologiske fakultet.
<http://bora.uib.no/bitstream/handle/1956/6765/108416310.pdf?sequence=1> (23.02.17).
- Sundt, Hege. 2016. «Fosterforeldrenes arbeidsrettslige stilling og sosiale rettigheter». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 288-305).
- Sundt, Hege. 2016. «Hva styrer fosterhjemsomsorgen?». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 48-64).

- Sundt, Hege. 2016. «Informasjon om og til fosterbarnet». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 320-328).
- Sundt, Hege. 2016. «Lovhjemler for flytting i fosterhjem». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 87-93).
- Sundt, Hege. 2016. «Opplæring til fosterfamilien». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 385-393).
- Sundt, Hege. 2016. «Ulike typer fosterhjem». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 65-72).
- Sundt, Hege. 2016. «Utsiktede flyttinger fra fosterhjemmet». I *Fosterhjemshåndboka*, red. Hege Sundt. 7. utgave. Oslo: Kommuneforlaget. (s. 531-540).

Totalt: 503 sider